

III

(Drugi akti)

EVROPSKI GOSPODARSKI PROSTOR

ODLOČBA NADZORNEGA ORGANA EFTE

št. 178/13/COL

z dne 30. aprila 2013

o izvzetju iskanja in pridobivanja surove nafte in zemeljskega plina v norveškem epikontinentalnem pasu iz uporabe Direktive 2004/17/ES Evropskega parlamenta in Sveta o usklajevanju postopkov za oddajo javnih naročil naročnikov v vodnem, energetskem in transportnem sektorju ter sektorju poštinih storitev (Norveška)

NADZORNI ORGAN EFTE (V NADALJNJEM BESEDILU: NADZORNI ORGAN) JE –

OB UPOŠTEVANJU Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru (v nadaljnjem besedilu: Sporazum EGP),

OB UPOŠTEVANJU akta iz točke 4 Priloge XVI k Sporazumu EGP, ki določa postopke za oddajo javnih naročil v sektorju gospodarskih javnih služb (Direktiva 2004/17/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 31. marca 2004 o usklajevanju postopkov za oddajo javnih naročil naročnikov v vodnem, energetskem in transportnem sektorju ter sektorju poštinih storitev) (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2004/17/ES), in zlasti členov 30(1), 30(4) in 30(6) akta,

OB UPOŠTEVANJU Sporazuma med državami Efte o ustanovitvi nadzornega organa in sodišča (v nadaljnjem besedilu: Sporazum o nadzornem organu in sodišču) ter zlasti členov 1 in 3 Protokola 1 k Sporazumu,

OB UPOŠTEVANJU Odločbe Nadzornega organa z dne 19. aprila 2012, ki članu s posebno odgovornostjo za javna naročila daje pooblastila za sprejemanje nekaterih odločitev na tem področju (Odločba št. 136/12/COL),

PO posvetovanju z Odborom Efte za javna naročila,

ob upoštevanju naslednjega:

I. DEJSTVA

1. POSTOPEK

(1) Nadzorni organ je po razpravah pred priglasitvijo 5. novembra 2012 ⁽¹⁾ z dopisom prejel zahtevek

⁽¹⁾ Nadzorni organ je dopis prejel 6. novembra 2012 (ev. št. 652027).

norveške vlade, naj sprejme odločbo o uporabi člena 30(1) Direktive 2004/17/ES za dejavnosti, povezane z nafto, v norveškem epikontinentalnem pasu. Z dopisom z dne 25. januarja 2013 je Nadzorni organ pozval norveško vlado k predložitvi dodatnih informacij ⁽²⁾. Norveška vlada je odgovorila Nadzornemu organu z dopisom z dne 15. februarja 2013 ⁽³⁾. Priglasitev in odgovor norveške vlade sta bila obravnavana v okviru telefonske konference dne 4. marca 2013 ⁽⁴⁾. Z dopisi z dne 22. marca 2013 se je Nadzorni organ posvetoval z Odborom Efte za javna naročila in zaprosil za njegovo mnenje v okviru pisnega postopka ⁽⁵⁾. Na podlagi glasanja članov je Odbor Efte za javna naročila 16. aprila 2013 podal pozitivno mnenje glede osnutka odločbe Nadzornega organa ⁽⁶⁾.

(2) Zahtevek norveške vlade se nanaša na iskanje in proizvodnjo surove nafte in zemeljskega plina v norveškem epikontinentalnem pasu, vključno z razvojem (tj. vzpostavitev ustrezne infrastrukture za prihodnje pridobivanje, kot so ploščadi, plinovodi, terminali itd.). Norveška vlada je v zahtevku opisala tri dejavnosti:

(a) iskanje surove nafte in zemeljskega plina;

(b) proizvodnjo surove nafte in

(c) proizvodnjo zemeljskega plina.

⁽²⁾ Ev. št. 657306.

⁽³⁾ Nadzorni organ je dopis prejel 19. februarja 2013 (ev. št. 663304).

⁽⁴⁾ Ev. št. 665288.

⁽⁵⁾ Ev. št. 666730, ev. št. 666722 in ev. št. 666680.

⁽⁶⁾ Ev. št. 669171.

2. PRAVNI OKVIR

- (3) Namen člena 30(1) Direktive 2004/17/ES je omogočiti izvzetje iz zahtev v okviru pravil o javnih naročilih v primeru konkurenčnega delovanja udeležencev na trgu. Člen 30(1) Direktive določa:

„Ta direktiva se ne uporablja za naročila, katerih namen je omogočiti opravljanje dejavnosti iz členov 3 do 7, če je v državi članici, v kateri se dejavnost opravlja, dejavnost neposredno izpostavljena konkurenci na trgih, do katerih dostop ni omejen.“

- (4) V členu 30(1) Direktive sta določeni dve zahtevi, ki morata biti izpolnjeni, preden lahko Nadzorni organ sprejme pozitivno odločitev glede zahtevka za izvzetje v skladu s členom 30(4) Direktive, pri čemer upošteva člen 30(6) te direktive.
- (5) Prva zahteva iz člena 30(1) Direktive 2004/17/ES je, da se mora dejavnost izvajati na trgu, do katerega dostop ni omejen. Člen 30(3) Direktive določa, da „dostop do trga ni omejen, če država članica izvaja in uporablja določbe zakonodaje Skupnosti iz Priloge XI“. V Prilogi XI k Direktivi je navedenih več direktiv.
- (6) Med direktivami iz Priloge XI je Direktiva 94/22/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 1994 o pogojih za izdajo in uporabo dovoljenj za iskanje, raziskovanje in izkoriščanje ogljikovodikov⁽⁷⁾, ki je bila leta 1995 vključena v zakonodajo EGP in je navedena v točki 12 Priloge IV k Sporazumu EGP.

- (7) Med direktivami iz Priloge XI je navedena tudi Direktiva 98/30/ES. To direktivo je nadomestila Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2003/55/ES z dne 26. junija 2003 o skupnih pravilih notranjega trga z zemeljskim plinom in o razveljavitvi Direktive 98/30/ES. Slednja je bila leta 2005 vključena v zakonodajo EGP in je navedena v točki 23 Priloge IV k Sporazumu EGP⁽⁸⁾.

(7) UL L 164, 30.6.1994, str. 3, in UL L 79, 29.3.1996, str. 30, ter vključena v Sporazum EGP na podlagi Sklepa Skupnega odbora EGP št. 19/95 (UL L 158, 8.7.1995, str. 40, in Dopolnilo EGP št. 25, 8.7.1995, str. 1) (v nadaljnjem besedilu: Direktiva o dovoljenjih).

(8) UL L 176, 15.7.2003, str. 57, kot je bila popravljena v UL L 16, 23.1.2004, str. 74, in vključena v Sporazum EGP na podlagi Sklepa Skupnega odbora EGP št. 146/2005 (UL L 53, 23.2.2006, str. 43, in Dopolnilo EGP št. 10, 23.2.2006, str. 17) (v nadaljnjem besedilu: Direktiva o zemeljskem plinu). To direktivo je nadomestila Direktiva 2009/73/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o skupnih pravilih notranjega trga z zemeljskim plinom in o razveljavitvi Direktive 2003/55/ES (UL L 211, 14.8.2009, str. 94), vendar slednja še ni bila vključena v zakonodajo EGP.

- (8) V skladu s tem se lahko šteje, da dostop do trga ni omejen, če država Norveška izvaja in pravilno uporablja akta iz točk 12 in 23 Priloge IV k Sporazumu EGP, ki ustrezata Direktivi 94/22/ES in Direktivi 2003/55/ES⁽⁹⁾.
- (9) Druga zahteva iz člena 30(1) Direktive 2004/17/ES določa, da je dejavnost v državi Efte, v kateri se izvaja, neposredno izpostavljena konkurenci. Odločitev, ali je dejavnost neposredno izpostavljena konkurenci, se sprejme na podlagi „meril, ki so v skladu z določbami o konkurenci iz Pogodbe, kot so lastnosti zadevnega blaga ali storitev, obstoj alternativnega blaga ali storitev, cene in dejanska ali potencialna prisotnost več kot enega dobavitelja zadevnega blaga ali storitev“⁽¹⁰⁾.
- (10) Neposredno izpostavljenost konkurenci je treba oceniti na podlagi različnih kazalnikov, od katerih nobeden ni odločilen sam po sebi. V zvezi s trgi, na katere se ta odločba nanaša, je eno od meril, ki bi jih bilo treba upoštevati, tržni delež glavnih akterjev na danem trgu. Drugo merilo je stopnja koncentracije na teh trgih⁽¹¹⁾. Neposredna izpostavljenost konkurenci se oceni na podlagi objektivnih meril ob upoštevanju posebnih značilnosti zadevnega sektorja. Ker se razmere v zvezi z dejavnostmi, na katere se nanaša ta odločba, med seboj razlikujejo, se za vsako zadevno dejavnost ali trg opravi ločena ocena.
- (11) Namen te odločbe je zgolj odobritev izvzetja v skladu s členom 30 Direktive 2004/17/ES in ne posega v uporabo pravil o konkurenci.

3. NORVEŠKI SISTEM IZDAJANJA DOVOLJENJ

- (12) Norveški Zakon o nafti⁽¹²⁾ zagotavlja temeljno pravno podlago za sistem izdajanja dovoljenj za dejavnosti, povezane z nafto, v norveškem epikontinentalnem pasu. Zakon o nafti in predpisi o nafti urejajo izdajanje dovoljenj za iskanje in proizvodnjo surove nafte in zemeljskega plina v norveškem epikontinentalnem pasu.

(9) Glej oddelek 5 spodaj.

(10) Člen 30(2) Direktive 2004/17/ES.

(11) Glej tudi Odločbo Nadzornega organa z dne 22. maja 2012 o izvzetju proizvodnje in veleprodaje električne energije na Norveškem iz uporabe Direktive 2004/17/ES Evropskega parlamenta in Sveta o usklajevanju postopkov za oddajo javnih naročil naročnikov v vodnem, energetskem in transportnem sektorju ter sektorju poštinskih storitev (Odločba št. 189/12/COL, UL L 287, 18.10.2012, str. 21, in Dopolnilo EGP št. 58, 18.10.2012, str. 14).

(12) Zakon št. 72 z dne 19. novembra 1996 v zvezi z dejavnostmi, povezanimi z nafto. (<http://www.npd.no/en/Regulations/-Acts/Petroleum-activities-act/>). Direktiva 94/22/ES o dovoljenjih za oglikovodike se izvaja v okviru norveškega Zakona o nafti od 1. septembra 1995 in pravilnika v okviru zakona v zvezi z nafto (norveški Pravilnik št. 653 z dne 27. junija 1997) (<http://www.npd.no/en/Regulations/Regulations/Petroleum-activities/>).

Norveško ministrstvo za nafto in energijo objavi bloke, za katere lahko družbe predložijo vloge za izdajo dovoljenja. Izdajo dovoljenja za proizvodnjo odobri norveški kralj v okviru državnega sveta. Dovoljenje se dodeli na podlagi stvarnih in objektivnih meril⁽¹³⁾. Običajno je dovoljenje za proizvodnjo dodeljeno skupini družb, od katerih je ena imenovana za upravljavko, ki je odgovorna za vsakodnevno upravljanje z dovoljenjem.

- (13) Na Norveškem se izvajata dve vrsti razpisov za izdajo dovoljenj: (i) razpisi za izdajo dovoljenj, ki zajemajo nerazvita območja v norveškem epikontinentalnem pasu (oštevilčeni razpisi za izdajo dovoljenj), in (ii) razpisi za izdajo dovoljenj za vnaprej določena območja, ki zajemajo razvita območja. Obe vrsti razpisov za izdajo dovoljenj sta enaki, razlikujeta se le v načinu začetka izvajanja. Razpisi za izdajo dovoljenj za vnaprej določena območja se izvajajo vsako leto in zajemajo površino norveškega epikontinentalnega pasu, ki se šteje za razvito (tj. geologija te površine je dobro znana)⁽¹⁴⁾. Oštevilčeni razpisi za izdajo dovoljenj se (v povprečju) izvajajo vsako drugo leto in zajemajo nerazvita območja (tj. geologija teh območij je slabo poznana)⁽¹⁵⁾. Oštevilčene razpise za izdajo dovoljenj začne izvajati norveško Ministrstvo za nafto in energijo, ki družbe, dejavne v norveškem epikontinentalnem pasu, pozove, naj imenujejo območja

(bloke), ki naj bi bila po njihovem mnenju vključena v naslednji razpis za izdajo dovoljenj. Pravni pogoji (zakoni, predpisi, dokumentacija v zvezi z izdajo dovoljenj), ki urejajo navedeni vrsti razpisov za izdajo dovoljenj, so popolnoma enaki. Norveška vlada je Nadzorni organ obvestila, da so tudi dejavnosti iskanja, ki se izvajajo v okviru navedenih vrst razpisov za izdajo dovoljenj, enake.

- (14) V okviru razpisov za izdajo dovoljenj predložijo upravičene naftne družbe vloge za dovoljenja za proizvodnjo, tj. izključno pravico do izvajanja dejavnosti, povezanih z nafto, v norveškem epikontinentalnem pasu. Kot je opredeljeno v oddelkih 1–6(c) norveškega Zakona o nafti, dejavnosti, povezane z nafto, vključujejo „vse dejavnosti, povezane s podmorskimi nahajališči nafte, vključno z iskanjem, vrtnanjem, proizvodnjo, prevozom, uporabo in izločitvijo iz uporabe, kamor spada tudi načrtovanje teh dejavnosti, vendar ne ladijski prevoz nafte v razsutem stanju“. V okviru razpisov za izdajo dovoljenj družbe torej predložijo vloge za pridobitev izključne pravice do iskanja in proizvodnje vse surove nafte in zemeljskega plina, ki bi ju morda odkrile na območju, zajetem v dovoljenju za proizvodnjo.

⁽¹³⁾ Glej oddelek 3-3 in 3-5 norveškega Zakona o nafti ter oddelek 10 norveškega Pravilnika o nafti.

⁽¹⁴⁾ Merila za razvita območja so opisana v beli knjigi, predloženi norveškemu Parlamentu (Storting), *An industry for the future: Norway's petroleum activities (Industrija prihodnosti: norveške dejavnosti, povezane z nafto)* (poročilo za Storting, Meld. St. 28 (2010–2011), str. 88). Pri širitvi vnaprej določenega območja se uporabljajo naslednja merila: (i) območja v bližini infrastrukture (kar vključuje obstoječo in načrtovano infrastrukturo, z morebitnimi viri na območjih, ki se štejejo za časovno kritična); (ii) območja, na katerih je že potekalo iskanje (vključno z območji, za katera so že bila izdana dovoljenja in za katera so dovoljenja že potekla, območji z znanimi geološkimi modeli ter območji, ki se nahajajo med območji z dovoljenji in območji, za katera so dovoljenja že potekla); in (iii) območja, ki mejijo na vnaprej določena območja, vendar v zvezi z njimi še ni bila predložena vloga v okviru oštevilčenih razpisov za izdajo dovoljenj (glej <http://www.regjeringen.no/en/dep/oed/press-center/press-releases/2013/apa-2013-acreage-announcement.html?id=714569>). Od vzpostavitve sistema vnaprej določenih območij leta 2003 je bilo skupaj izdanih 324 dovoljenj za proizvodnjo in odkritih 32 nahajališč (poročilo za Storting, Meld. St. 28 (2010–2011), str. 86–87).

⁽¹⁵⁾ Oštevilčeni razpisi za izdajo dovoljenj so namenjeni območjem, v zvezi s katerimi je geološko znanje omejeno in za katera je priporočeno postopno iskanje. Dovoljenja za območja so bila izdana v okviru 21 oštevilčenih razpisov za izdajo dovoljenj, pri čemer je 21. razpis za izdajo dovoljenj potekal spomladi 2011 (bela knjiga: *An industry for the future: Norway's petroleum activities* (poročilo za Storting, Meld. St. 28 (2010–2011), str. 21)). Oštevilčeni razpisi za izdajo dovoljenj vključujejo predvsem obmejna območja norveškega epikontinentalnega pasu, na katerih je možnost velikih odkritij največja. 22. razpis za izdajo dovoljenj se je začel izvajati 2. novembra 2011, izdaja novih dovoljenj za proizvodnjo pa je predvidena za pomlad 2013 (<http://www.regjeringen.no/nb/dep/oed/-pressesenter/pressemeldinger/2011/initiates-22nd-licensing-round.html?id=661990>). Glej tudi publikacijo norveškega Ministrstva za nafto in energijo ter norveškega direktorata za nafto – *Facts 2012 – The Norwegian Petroleum Sector* (Dejstva za leto 2012 – Norveški naftni sektor), Poglavje 5, *Exploration Activity* (Dejavnosti iskanja), str. 30 in naslednje (<http://www.npd.no/en/Publications/Facts/Facts-2012/Chapter-5/>).

- (15) Ob odkritju surove nafte in/ali zemeljskega plina morajo imetniki dovoljenja, če se odločijo za razvoj polja, predložiti načrt za razvoj in delovanje na tem polju v odobritev norveškemu Ministrstvu za nafto in energijo⁽¹⁶⁾. Z odobritvijo tega načrta pridobi imetnik dovoljenja izključno pravico do začetka razvoja in posledično do proizvodnje. Proizvedena nafta postane last posameznega imetnika dovoljenja.

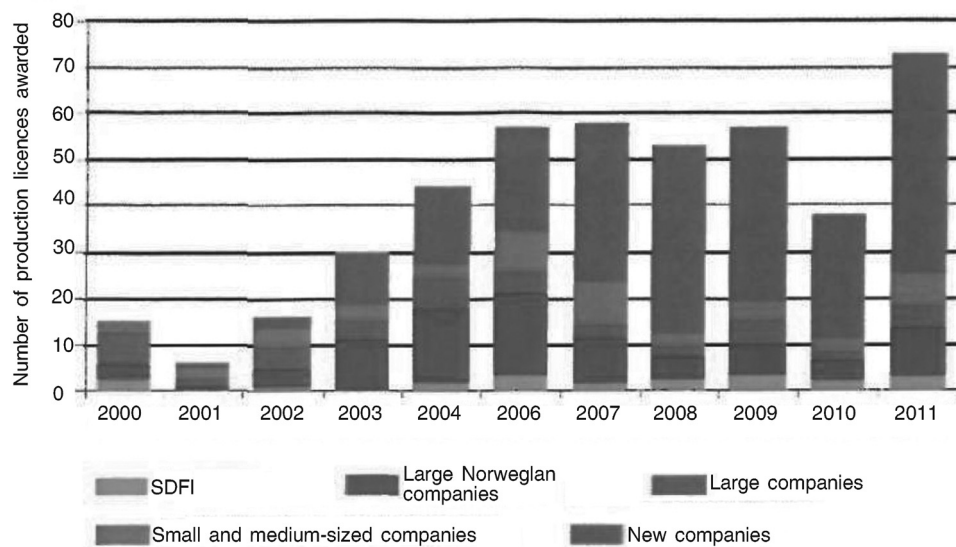
- (16) Družbe imetnice dovoljenj v norveškem epikontinentalnem pasu vključujejo velike mednarodne in tudi zelo majhne naftne družbe, pri čemer se jih je veliko prvič pojavilo v norveškem epikontinentalnem pasu v približno zadnjih desetih letih.

- (17) Spodnje preglednice, ki jih je predložila norveška vlada, prikazujejo dejavnosti v norveškem epikontinentalnem pasu glede na nova izdana dovoljenja za proizvodnjo, dodeljene površine in število družb v norveškem epikontinentalnem pasu⁽¹⁷⁾.

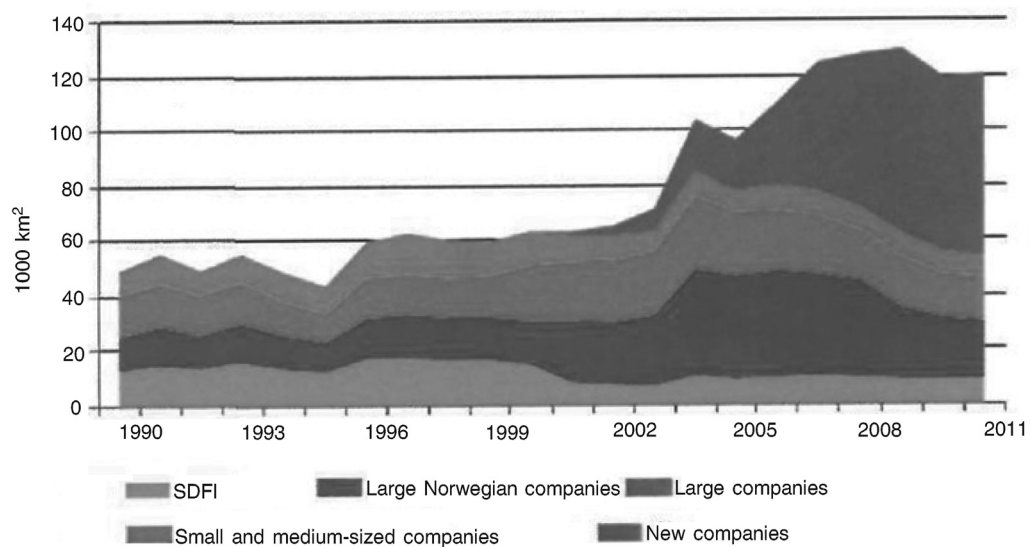
⁽¹⁶⁾ Glej oddelek 4-2 norveškega Zakona o nafti.

⁽¹⁷⁾ Kratica SDFI v prvih dveh preglednicah pomeni (Norwegian) State's Direct Financial Interest (neposredni finančni interes države). Država Norveška ima prek SDFI velik delež dovoljenj za nafto in plin v norveškem epikontinentalnem pasu. Portfelj SDFI upravlja družba Petoro AS, ki je v državni lasti (www.petoro.no).

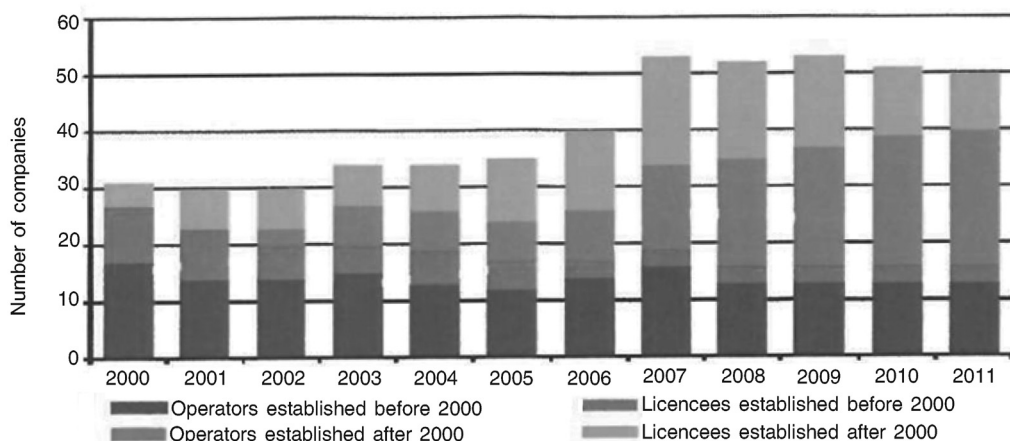
Nova izdana dovoljenja:

Dodeljena površina:

Število družb v norveškem epikontinentalnem pasu:

II. OCENA

4. DEJAVNOSTI, KI JIH ZAJEMA TA ODLOČBA

- (18) Zahtevek norveške vlade za izvzetje v skladu s členom 30 Direktive 2004/17/ES zajema tri ločene dejavnosti v norveškem epikontinentalnem pasu: (a) iskanje surove nafte in zemeljskega plina; (b) proizvodnjo surove nafte in (c) proizvodnjo zemeljskega plina. Nadzorni organ je te tri dejavnosti proučil ločeno ⁽¹⁸⁾.
- (19) V namene te odločbe se šteje, da „proizvodnja“ vključuje „razvoj“ (tj. vzpostavitev ustrezne infrastrukture za proizvodnjo, kot so naftne ploščadi, plinovodi, terminali itd.). Transport naravnega plina iz norveškega epikontinentalnega pasu na trg preko pridobivalnega plinovodnega omrežja v tej odločbi ni obravnavan.

5. DOSTOP DO TRGA

- (20) Direktiva 94/22/ES (Direktiva o dovoljenjih) je bila vključena v točko 12 Priloge IV k Sporazumu EGP na podlagi Sklepa Skupnega odbora EGP št. 19/1995, ki je začel veljati 1. septembra 1995.

⁽¹⁸⁾ To je v skladu s prakso Evropske komisije pri odločbah o združitvi in njenih odločitvah v zvezi z odobritvijo izvzetja v skladu s členom 30 Direktive 2004/17/ES. Glej zlasti Odločbo Evropske komisije z dne 29. septembra 1999 o razglasitvi združljivosti koncentracije s skupnim trgom in Sporazumom EGP (zadeva IV/M.1383 – *Exxon/Mobil*), Odločbo Komisije z dne 29. septembra 1999 o razglasitvi združljivosti koncentracije s skupnim trgom in Sporazumom EGP (zadeva IV/M.1532 – *BP Amoco/Arco*), Odločbo Komisije z dne 5. julija 1999 o razglasitvi združljivosti koncentracije s skupnim trgom in Sporazumom EGP (zadeva COMP/M.1573 – *Norsk Hydro/Saga*), Odločbo Komisije z dne 3. maja 2007 o razglasitvi združljivosti koncentracije s skupnim trgom in Sporazumom EGP (zadeva IV/M.4545 – *STATOIL/HYDRO*), Odločbo Komisije z dne 19. novembra 2007 o razglasitvi združljivosti koncentracije s skupnim trgom (zadeva COMP/M.4934 – *KAZMUNAIGAZ/ROMPETROL*) in Odločbo Komisije z dne 21. avgusta 2009 o razglasitvi združljivosti koncentracije s skupnim trgom (zadeva COMP/M.5585 – *Centrica/Venture production*). Glej tudi Izvedbeni sklep Komisije z dne 28. julija 2011 o izvzetju iskanja nafte in plina ter izkoriščanja nafte na Danskem, z izjemo Grenlandije in Ferskih otokov, iz uporabe Direktive 2004/17/ES (UL L 197, 29.7.2011, str. 20), Izvedbeni sklep Komisije z dne 24. junija 2011 o izvzetju iskanja nafte in plina ter izkoriščanja nafte v Italiji iz uporabe Direktive 2004/17/ES Evropskega parlamenta in Sveta o usklajevanju postopkov za oddajo javnih naročil naročnikov v vodnem, energetskem in transportnem sektorju ter sektorju poštne storitve (UL L 166, 25.6.2011, str. 28), Sklep Komisije z dne 29. marca 2010 o izvzetju odkrivanja in izkoriščanja nafte in plina v Angliji, na Škotskem in v Walesu iz uporabe Direktive 2004/17/ES Evropskega parlamenta in Sveta o usklajevanju postopkov za oddajo javnih naročil naročnikov v vodnem, energetskem in transportnem sektorju ter sektorju poštne storitve (UL L 84, 31.3.2010, str. 52) ter Odločbo Komisije o izvzetju iskanja in izkoriščanja nafte in plina na Nizozemskem iz uporabe Direktive 2004/17/ES Evropskega parlamenta in Sveta o usklajevanju postopkov za oddajo javnih naročil naročnikov v vodnem, energetskem in transportnem sektorju ter sektorju poštne storitve (UL L 181, 14.7.2009, str. 53).

- (21) Norveška vlada je Nadzorni organ obvestila o prenosu te direktive dne 18. marca 1996. Nadzorni organ je opravil oceno skladnosti, po kateri je Norveška uvedla številne spremembe zakonodaje. Po uvedbi teh sprememb je Nadzorni organ podal mnenje, da je Norveška pravilno izvedla Direktivo o dovoljenjih.
- (22) Direktiva 2003/55/ES (Direktiva o plinu) je bila 2. decembra 2005 vključena v točko 23 Sporazuma EGP na podlagi Sklepa Skupnega odbora EGP št. 146/2005/ES. Direktiva je za države Efte, ki so del EGP, začela veljati 1. junija 2007.
- (23) Norveška vlada je delno izvajanje Direktive o plinu priglasila 4. junija 2007, popolno izvajanje pa 19. februarja 2008. Tudi za to direktivo je Nadzorni organ opravil oceno skladnosti. Po številnih spremembah norveške nacionalne zakonodaje je Nadzorni organ podal mnenje, da je Norveška pravilno prenesla Direktivo o plinu.
- (24) Ob upoštevanju informacij iz tega oddelka in za potrebe te odločbe se zdi, da je država Norveška prenesla in da pravilno izvaja akta iz točk 12 in 23 Priloge V k Sporazumu EGP, ki ustrezata Direktivi 94/22/ES in Direktivi 2003/55/ES.
- (25) Na podlagi tega in v skladu s prvim pododstavkom člena 30(3) Direktive 2004/17/ES bi bilo treba dostop do trga na ozemlju Norveške, vključno z norveškim epikontinentalnim pasom, obravnavati kot neomejen.
- razpise za izdajo dovoljenj za vnaprej določena območja. Ta opredelitev trga je prav tako v skladu s prakso Evropske komisije ⁽¹⁹⁾.
- (28) Iskanje na nerazvitih in razvitih območjih izvajajo družbe enake vrste, pri dejavnostih pa se uporablja enaka vrsta tehnologije (tj. ne glede na vrsto razpisa za izdajo dovoljenj). Čeprav je znanje o geologiji boljše v primeru razpisov za izdajo dovoljenj za vnaprej določena območja, naftne družbe niso natančno seznanjene z obstojem nafte ali s tem, ali bo pri morebitnem odkritju najdena nafta ali plin ali oboje. Nadzorni organ zato ugotavlja, da upoštevni trg predstavlja iskanje surove nafte in zemeljskega plina, kar vključuje dejavnosti iskanja v okviru oštevilčenih razpisov za izdajo dovoljenj in razpisov za izdajo dovoljenj za vnaprej določena območja.
- (29) Družbe, ki sodelujejo pri dejavnostih iskanja, svoje dejavnosti običajno ne omejujejo na določeno geografsko območje. Večina družb je pravzaprav prisotnih na svetovni ravni. Evropska komisija je v svojih odločbah dosledno navajala mnenje, da geografsko območje uporabe trga iskanja zajema ves svet ⁽²⁰⁾. Norveška vlada se strinja z geografsko opredelitvijo trga Komisije. Nadzorni organ ugotavlja, da je upoštevni geografski trg globalen.
- 6.1.2. *Neposredna izpostavljenost konkurenci*
- (30) V obdobju 2011–2013 je status imetnika dovoljenja za proizvodnjo pridobilo približno 50 družb, ki tako sodelujejo pri dejavnostih iskanja v norveškem epikontinentalnem pasu ⁽²¹⁾.

6. IZPOSTAVLJENOST KONKURENCI

- (26) Kot je pojasnjeno zgoraj, Nadzorni organ meni, da je treba proučiti, ali so zadevni sektorji neposredno izpostavljeni konkurenci. V ta namen je proučil dokaze, ki jih je predložila norveška vlada in ki jih je po potrebi dopolnil z javno razpoložljivimi dokazi.
- (31) Tržni deleži upravljavcev, ki se ukvarjajo z iskanjem, se običajno merijo glede na dve spremenljivki: dokazane rezerve in pričakovano proizvodnjo ⁽²²⁾.

6.1. Iskanje surove nafte in zemeljskega plina

6.1.1. Upoštevni trg

- (27) Iskanje surove nafte in zemeljskega plina zajema odkrivanje novih rezerv virov ogljikovodikov. Proizvodnja vključuje vzpostavitev ustrezne infrastrukture za proizvodnjo in izkoriščanje virov. Iskanje surove nafte in zemeljskega plina predstavlja upoštevni trg proizvodov, ki je ločen od trgov proizvodnje surove nafte in zemeljskega plina. Ta opredelitev temelji na dejstvu, da že na začetku ni mogoče določiti, ali bo pri iskanju odkrita surova nafta ali zemeljski plin. Norveška vlada je potrdila, da to velja za oštevilčene razpise za izdajo dovoljenj in
- ⁽¹⁹⁾ Glej Odločbo Evropske komisije z dne 23. januarja 2003 o razglasitvi združljivosti koncentracije s skupnim trgom (zadeva COMP/M.3052 – ENI/FORTUM GAS), zadevo IV/M.1383 – Exxon/Mobil ter izvedbene sklepe Evropske komisije, ki se nanašajo na Dansko, Italijo, Anglijo, Wales, Škotsko in Nizozemsko (glej opombo 18 zgoraj).
- ⁽²⁰⁾ Glej npr. zadevo COMP/M.3052 – ENI/FORTUM GAS (odstavek 13) in zadevo COMP/M.4545 – STATOIL/HYDRO (odstavek 7) (glej opombo 18 zgoraj).
- ⁽²¹⁾ To število vključuje dovoljenja za proizvodnjo v okviru oštevilčenih razpisov za izdajo dovoljenj in razpisov za izdajo dovoljenj za vnaprej določena območja (glej ev. št. 663313, str. 1–20).
- ⁽²²⁾ Glej npr. Odločbo Evropske komisije v zadevi Exxon/Mobil (odstavka 25 in 27) (glej opombo 18 zgoraj).

208,4 bilijona kubičnih metrov ali približno 1 310,8 milijarde sodčkov ekvivalenta nafte ⁽²³⁾. Konec leta 2011 so dokazane rezerve nafte na Norveškem znašale 6,9 milijarde sodčkov, kar je 0,4 % svetovnih rezerv ⁽²⁴⁾. Dokazane rezerve zemeljskega plina na Norveškem so leta 2011 znašale 2,1 bilijona kubičnih metrov, kar je 1 % svetovnih rezerv ⁽²⁵⁾. Delež svetovnih dokazanih rezerv pri nobeni od petih največjih družb, dejavnih v norveškem epikontinentalnem pasu, ne presega 1 % ⁽²⁶⁾.

- (33) Norveška vlada ni seznanjena z informacijami o svetovnih tržnih deležih petih največjih družb v norveškem epikontinentalnem pasu, izmerjenih glede na pričakovano proizvodnjo. Vendar je razumno predvidevati, da so dokazane rezerve surove nafte in zemeljskega plina neposredno povezane s pričakovano prihodnjo proizvodnjo ⁽²⁷⁾. Ob upoštevanju razpoložljivih informacij ni v nobenem primeru verjetno, da bodo svetovni tržni deleži petih največjih družb v norveškem epikontinentalnem pasu, izmerjeni glede na pričakovano proizvodnjo, kakor koli spremenili oceno Nadzornega organa.
- (34) Poleg tega je Nadzorni organ upošteval informacije o številu vlog v okviru razpisov za izdajo dovoljenj v norveškem epikontinentalnem pasu in novih udeležencev v norveškem epikontinentalnem pasu. Glede na podatke, ki jih je zagotovila norveška vlada, o izdaji dovoljenj v okviru zadnjih treh razpisov za izdajo dovoljenj v norveškem epikontinentalnem pasu (ki so potekale med letoma 2011 in 2012) je za vsako objavljeno dovoljenje vloge predložilo do devet družb. V obdobju 2008–2012 so bila dovoljenja za proizvodnjo v norveškem epikontinentalnem pasu izdana trinajstim novim udeležencem. Število družb, ki jim je bilo izdano dovoljenje za norveški epikontinentalni pas, je torej precej visoko ⁽²⁸⁾.
- (35) Na podlagi zgoraj navedenega je treba stopnjo koncentracije na globalnem trgu iskanja surove nafte in zemeljskega plina označiti kot nizko. Družbe, ki so dejavne na tem trgu, so verjetno pod znatnim konkurenčnim pritiskom. Nič ne kaže na to, da delovanje sektorja ni tržno usmerjeno. Nadzorni organ je zato sklenil, da je trg

iskanja surove nafte in zemeljskega plina neposredno izpostavljen konkurenci v smislu Direktive 2004/17/ES.

6.2. Proizvodnja surove nafte

6.2.1. Upošteveni trg

- (36) Surova nafta je globalna tržna dobrina, čigar ceno določata ponudba in povpraševanje na svetovni ravni. Glede na uveljavljeno prakso Evropske komisije ⁽²⁹⁾ je razvoj in proizvodnja surove nafte ločen trg proizvodov s svetovnim geografskim območjem uporabe. Norveška vlada se strinja s to opredelitvijo trga ⁽³⁰⁾. Nadzorni organ za namene te odločbe uporablja enako opredelitev trga.

6.2.2. Neposredna izpostavljenost konkurenci

- (37) Ob odkritju surove nafte (ali zemeljskega plina) morajo imetniki dovoljenja, če se odločijo za razvoj polja, predložiti načrt za razvoj in delovanje na tem polju v odobritev norveškemu ministrstvu za nafto in energijo. Polja v norveškem epikontinentalnem pasu, na katerih se proizvaja predvsem nafta ⁽³¹⁾ in za katera je bil v zadnjih petih letih predložen in odobren načrt za razvoj in delovanje, so:

Leto	Opis (ime polja in dovoljenje)	Družba imetnica dovoljenja
2008	Morvin, PL134B	Statoil Petroleum Eni Norge Total E&P Norge
2009	Goliat, PL229	Eni Norge Statoil Petroleum
2011	Knarr, PL373S	BG Norge Idemitsu Petroleum Norge Wintershall Norge RWE Dea Norge
2011	Ekofisk Sør, Eldfisk II, PL	ConocoPhillips Total E&P Norge Eni Norge Statoil Petroleum Petoro AS
2011	Vigdis nordøst, PL089	Statoil Petroleum Petoro AS ExxonMobil E&P Norway Idemitsu Petroleum Norge Total E&P Norge RWE Dea Norge

⁽²³⁾ Glej statistični pregled svetovne energije BP iz junija 2012 – BP *Statistical Review of World Energy* (v nadaljnjem besedilu: statistični podatki BP), str. 6. (http://www.bp.com/liveassets/bp_internet/globalbp/globalbp_uk_english/reports_and_publications/statistical_energy_review_2011/STAGING/local_assets/pdf/statistical_review_of_world_energy_full_report_2012.pdf).

⁽²⁴⁾ Glej statistične podatke BP, str. 6.

⁽²⁵⁾ Glej statistične podatke BP, str. 20.

⁽²⁶⁾ Glej dopis norveške vlade, ki je bil Nadzornemu organu predložen 15. februarja 2013 (ev. št. 663313, str. 22).

⁽²⁷⁾ Glej npr. izvedbeni sklep Evropske komisije v zvezi z Dansko (glej opombo 18 zgoraj) in izvedbeni sklep Komisije v zvezi z Italijo (glej opombo 18 zgoraj).

⁽²⁸⁾ Glej tudi publikacijo norveškega Ministrstva za nafto in energijo ter norveškega direktorata za nafto – *Facts 2012 – The Norwegian Petroleum Sector* (Dejstva za leto 2012 – Norveški naftni sektor), Poglavje 5, *Player scenario and activity* (Scenarij udeležencev in njihove dejavnosti), str. 33–35 (<http://www.npd.no/en/Publications/Facts/Facts-2012/Chapter-5/>).

⁽²⁹⁾ Glej opombo 18 zgoraj.

⁽³⁰⁾ Ker pa se na večini polj v norveškem epikontinentalnem pasu nahajata tako nafta kot tudi plin, je norveška vlada navedla, da zaradi skupne proizvodnje nafte in plina na teh poljih med njima ni mogoče razlikovati v skladu z Direktivo 2004/17/ES.

⁽³¹⁾ Ker se na poljih nahajata tako nafta kot tudi plin, preglednica v tem oddelku 6.2 vključuje polja, na katerih se proizvaja predvsem nafta. Polja, na katerih se proizvaja predvsem plin, so navedena v oddelku 6.3 spodaj.

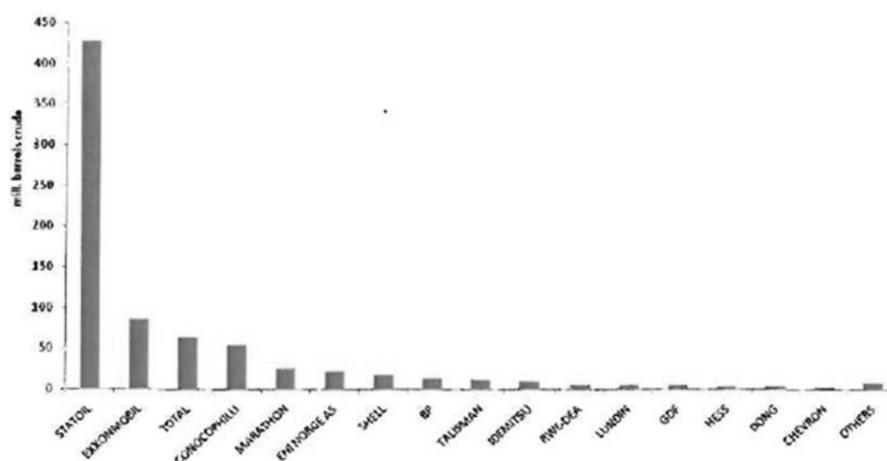
Leto	Opis (ime polja in dovoljenje)	Družba imetnica dovoljenja
2011	Stjerne, del polja Oseberg Sør PL079, PL104	Statoil Petroleum Petro AS Total E&P Norge ConocoPhillips
2011	Hyme, PL348	Statoil Petroleum GDF Suez E&P Norge Core Energy E.ON E&P Norge Faroe Petroleum Norge VNG Norge
2011	Brynhild, PL148	Lundin Norway Talisman Energy Norway
2012	Jette, PL027C, PL169C, PL504	Det norske oljeselskap Petro AS
2012	Skuld, PL128	Statoil Petroleum Petro AS Eni Norge
2012	Edvard Grieg, PL338	Lundin Norway Wintershall Norge OMV Norge

Leto	Opis (ime polja in dovoljenje)	Družba imetnica dovoljenja
2012	Bøyla, PL340	Marathon Oil Norge ConocoPhillips Lundin Norway
2012	Svalin, PL169	Statoil Petroleum Petro AS ExxonMobil E&P Norway

(38) V obdobju 2008–2012 so bili torej za proizvodnjo nafte sprejeti načrti za razvoj in delovanje, ki skupaj zajemajo 20 družb. Poleg tega je ministrstvo za nafto in energijo leta 2010 sprejelo načrt za razvoj in delovanje, ki je zajemal tri nove udeležence na trgu ⁽³²⁾.

(39) S seznama je razvidno, da so, poleg družb v lasti države Norveške, imetnice dovoljenj velike in manjše naftne družbe. Norveška vlada je navedla, da je večina naftnih družb v norveškem epikontinentalnem pasu del korporacij z razpršenim globalnim poslovnim portfeljem. Proizvedena nafta je tako v velikem obsegu prodana povezanim družbam, vendar je več kot polovica proizvodnje prodana na promptnem trgu. Slika spodaj prikazuje obseg prodaje surove nafte z območja norveškega epikontinentalnega pasu leta 2009.

Obseg prodaje surove nafte z območja norveškega epikontinentalnega pasu leta 2009:

Slika. Prodajalci surove nafte na Norveškem v letu 2009. Kategorija „drugi“ zajema družbe Altinex Oil, Bayerngas, Ruhrgas, Dana, Wintershall, Det Norske Oljeselskap, VNG, Revus Energy, Endeavour in EADS (MPE).

⁽³²⁾ Glej dopis norveške vlade, ki je bil Nadzornemu organu predložen 15. februarja 2013 (ev. št. 663313, str. 25).

- (40) Skupna svetovna dnevna proizvodnja nafte je leta 2011 znašala 83 576 tisoč sodčkov. Leta 2011 je bilo na Norveškem proizvedenih skupaj 2 039 tisoč sodčkov na dan, kar je predstavljalo 2,3 % svetovne proizvodnje ⁽³³⁾.
- (41) Leta 2011 je največ surove nafte v norveškem epikontinentalnem pasu proizvedla družba Statoil. Drugi proizvajalci v norveškem epikontinentalnem pasu so vključevali velike mednarodne naftne družbe, kot so ExxonMobil, Total, ConocoPhillips, Marathon, Shell, BP in Eni. Tržni delež teh akterjev na globalnem trgu proizvodnje nafte leta 2011 ni v nobenem primeru presegal 3 % ⁽³⁴⁾. Zato je bila stopnja koncentracije na upoštevem trgu kot celoti nizka.
- (42) Evropska komisija je bila pri svojih odločitvah v okviru Direktive 2004/17/ES mnenja, da je za globalizirani trg proizvodnje nafte značilna močna konkurenca med številnimi akterji ⁽³⁵⁾. Nič ne kaže na to, da bi se to v zadnjih letih spremenilo.
- (43) Ob upoštevanju zgoraj navedenega je Nadzorni organ sklenil, da nič ne kaže na to, da delovanje sektorja ni tržno usmerjeno, ter da je zato trg za razvoj in proizvodnjo surove nafte neposredno izpostavljen konkurenci v smislu Direktive 2004/17/ES.

6.3. Proizvodnja zemeljskega plina

6.3.1. Upoštevni trg

- (44) Trg za razvoj, proizvodnjo in veleprodajo plina je Evropska komisija proučila pri številnih odločitvah v okviru Uredbe ES o združitvah ⁽³⁶⁾, pri katerih je sklenila, da na začetku prodajne verige obstaja skupni trg (ki zajema tudi razvoj in proizvodnjo plina) za dobavo plina strankam, ki so del EGP (tj. plin, proizveden na plinskih poljih in prodan strankam – vključno z uveljavljenimi nacionalnimi podjetji – ki so del EGP) ⁽³⁷⁾.

Utekočinjen zemeljski plin v primerjavi s plinom, dobavljenim po plinovodih

- (45) Zemeljski plin se lahko dobavlja po pridobivalnih plinovodih ali s plovili v obliki utekočinjenega zemeljskega

plina (v nadaljnjem besedilu: UZP). Norveška je leta 2012 izvozila približno 112 milijard kubičnih metrov plina, od katerih je bilo 107 milijard kubičnih metrov prenesenih po plinovodih, 5 milijard kubičnih metrov pa je bilo odpremljenih kot UZP ⁽³⁸⁾.

- (46) Norveška vlada je navedla, da je oskrba z UZP zamenljiva in neposredno konkurira oskrbi po plinovodih. Ko je UZP ponovno uplinjen, lahko vstopi v plinovodsko omrežje zemeljskega plina, pri čemer je zamenljiv s plinom, dobavljenim po plinovodih s pridobivalnih polj. Kot primer se lahko navede Zeebrugge v Belgiji: ko plin iz norveškega epikontinentalnega pasu, ki se dobavlja po plinovodih, doseže pristajalni terminal in je UZP na terminalu za UZP v Zeebruggu ponovno uplinjen, sta oba vira plina popolnoma zamenljiva. Čeprav infrastrukture za ponovno uplinjenje nimajo vse države EGP, zmogljivost za ponovno uplinjenje v zadnjih letih močno narašča in bo v EGP kmalu dosegla 200 milijard kubičnih metrov. S širjenjem plinovodskega omrežja postaja UZP razpoložljiv vedno večjemu številu strank v EGP.
- (47) Evropska komisija je v svojih zadnjih odločbah pustila odprto vprašanje, ali bi bilo treba plin, dobavljen kot UZP, razlikovati od plina, dobavljenega po plinovodih ⁽³⁹⁾.

- (48) Nadzorni organ ugotavlja, da se lahko vprašanje, ali je treba razlikovati med plinom, dobavljenim po plinovodih, in UZP, pusti odprto tudi za namene te odločbe.

Visoka kalorična vrednost v primerjavi z nizko kalorično vrednostjo

- (49) Na koncu prodajne verige so ločena omrežja za distribucijo plina z visoko kalorično vrednostjo in plina z nizko kalorično vrednostjo, pri čemer so končni uporabniki povezani z ustreznim omrežjem za oskrbo. Plin z visoko kalorično vrednostjo je mogoče pretvoriti v plin z nizko kalorično vrednostjo in obratno. Norveški proizvajalci plina dobavljajo plin z visoko kalorično vrednostjo.
- (50) Norveška vlada navaja, da bi morala stopnja zamenljivosti med plinom z nizko kalorično vrednostjo in plinom z visoko kalorično vrednostjo pomeniti, da z vidika dobave na začetku prodajne verige ta izdelka spadata na isti trg oskrbe s plinom. Navaja tudi, da oskrba s plinom z nizko kalorično vrednostjo predstavlja razmeroma majhen del celotne oskrbe strank EGP s plinom – približno 10 %.

⁽³³⁾ Glej statistične podatke BP, str. 8.

⁽³⁴⁾ Glej dopis norveške vlade, ki je bil Nadzornemu organu predložen 15. februarja 2013 (ev. št. 663313, str. 26).

⁽³⁵⁾ Glej izvedbeni sklep Evropske komisije v zvezi z Dansko (odstavek 16) (glej opombo 18 zgoraj). Glej tudi izvedbeni sklep Komisije v zvezi z Italijo (odstavek 16), sklep Komisije v zvezi z Anglijo, Škotsko in Walesom (odstavek 16) in izvedbeni sklep Komisije v zvezi z Nizozemsko (odstavek 12) (glej opombo 18 zgoraj).

⁽³⁶⁾ Uredba Sveta (ES) št. 139/2004 z dne 20. januarja 2004 o nadzoru koncentracij podjetij (Uredba ES o združitvah), (UL L 24, 29.1.2004, str. 1). Ta uredba je bila vključena v točko 1 Poglavja A Priloge XIV k Sporazumu EGP na podlagi Sklepa št. 78/2004 (UL L 219, 19.6.2004, str. 13, in Dopolnilo EGP št. 32, 19.6.2004, str. 1).

⁽³⁷⁾ Glej zadevo IV/M.4545 – STATOIL/HYDRO (odstavek 9) (glej opombo 18 zgoraj).

⁽³⁸⁾ Glej dopis norveške vlade, ki je bil Nadzornemu organu predložen 15. februarja 2013 (ev. št. 663313, str. 33).

⁽³⁹⁾ Glej Odločbo Evropske komisije z dne 16. maja 2012 o razglasitvi združljivosti koncentracije s skupnim trgov in Sporazum EGP (zadeva COMP/M.6477 – BP/CHEVRON/ENI/SONANGOL/TOTAL/JV (odstavek 19)). Glej zadevo IV/M.4545 – STATOIL/HYDRO (odstavek 12), izvedbeni sklep Komisije v zvezi z Nizozemsko (odstavek 13) ter sklep Komisije v zvezi z Anglijo, Škotsko in Walesom (odstavek 15) (glej opombo 18 zgoraj).

- (51) Nadzorni organ ugotavlja, da se lahko vprašanje, ali je treba razlikovati med plinom z visoko kalorično vrednostjo in plinom z nizko kalorično vrednostjo, za namene te odločbe pusti odprto.

Sklep o opredelitvi proizvodnega trga

- (52) V zvezi z opredelitvijo proizvodnega trga Nadzorni organ za namene te odločbe meni, da obstaja skupni trg za dobavo plina na začetku prodajne verige (zajema tudi razvoj in proizvodnjo plina). Vprašanje, ali je plin z nizko kalorično vrednostjo ali plin z visoko kalorično vrednostjo vključen v upoštevni proizvodni trg, za izid te odločbe ni pomembno.

Geografsko območje uporabe

- (53) Norveška vlada navaja, da so tri direktive o trgu s plinom v severozahodni Evropi ustvarile liberaliziran in integriran trg z zemeljskim plinom. Cilj EU je, da bi do leta 2014 v celoti integrirala trge. Ker obstaja enotni trg s plinom, norveška vlada meni, da obravnavanje tržnih deležev po posameznih državah EGP ni primerno. Ko plin doseže mejo evropskega notranjega trga, je po navedbah prosto usmerjen tja, kjer je potreben glede na vire ponudbe in povpraševanja.

- (54) Približno 70 % plina, ki je bil iz norveškega epikontinentalnega pasu izvožen po plinovodih, je bilo prenesenih na sprejemne terminale v Nemčiji in Združenem kraljestvu, preostali delež pa na terminale v Belgiji in Franciji. Plin z Norveške, ki se dobavlja po plinovodih, se prek plinovodnih povezav in pogodb o zamenjavi prodaja tudi nekaterim drugim državam EGP, in sicer skupaj več kot desetim državam EGP. V preteklosti sta se državam EGP prodajali približno dve tretjini UZP, proizvedenega v norveškem epikontinentalnem pasu. To pomeni, da se skoraj ves plin z Norveške izvažja v države EGP.

- (55) Poleg tega norveška vlada navaja, da imajo kupci plina v EGP na voljo številne različne vire oskrbe. Ti vključujejo plin iz EU (običajno z Danske, Nizozemske in iz Združenega kraljestva) ali iz sosednjih držav (poleg Norveške običajno iz Rusije, Alžirije in Libije) ali drugih držav (na primer držav Blžnjega vzhoda ali Nigerije, v obliki UZP).

- (56) Norveška vlada tudi navaja, da je na vozliščih v Združenem kraljestvu in na evropski celini vedno bolj prisoten UZP, pri čemer je na podlagi oblikovanja cen na različnih vozliščih razvidno, da je bila dosežena znatna stopnja integracije.

- (57) V zvezi z geografsko opredelitvijo trga je bilo v prejšnjih odločbah Evropske komisije v okviru Uredbe ES o združitvah sklenjeno, da najverjetneje zajema EGP ter uvoz plina iz Rusije in Alžirije, medtem ko je geografska opredelitev trga ostala odprta. V odločbi o združitvi družb Statoil in Hydro po mnenju Komisije ni bilo potrebno sprejeti odločitve, ali je bilo ustrezno upoštevno geografsko območje, ki se je obravnavalo: (i) območje EGP, (ii) območje, ki zajema tiste države EGP, v katerih se prodaja plin iz norveškega epikontinentalnega pasu (neposredno po plinovodih ali prek zamenjav), ali (iii) vsaka posamezna država, v kateri stranke prodajajo plin⁽⁴⁰⁾. Ne glede na zadevno geografsko opredelitev velja, da koncentracija z vidika konkurence na trgu dobave plina na začetku prodajne verige ni zaskrbljujoča.

- (58) Za namene te odločbe in zaradi spodaj navedenih razlogov Nadzorni organ ugotavlja, da ni potrebno sprejeti odločitve o natančnem območju uporabe geografskega trga zemeljskega plina. Nadzorni organ trdi, da je v okviru kakršne koli razumne geografske zamejitve trga zadevni sektor neposredno izpostavljen konkurenci.

6.3.2. Neposredna izpostavljenost konkurenci

- (59) Ob odkritju zemeljskega plina (ali surove nafte) morajo imetniki dovoljenja, če se odločijo za razvoj polja, predložiti načrt za razvoj in delovanje na tem polju v odobritev norveškemu Ministrstvu za nafto in energijo. Polja v norveškem epikontinentalnem pasu, na katerih se proizvaja predvsem plin⁽⁴¹⁾ ter za katera je bil v zadnjih nekaj letih predložen in odobren načrt za razvoj in delovanje, so:

Leto	Opis (ime polja in dovoljenje)	Družba imetnica dovoljenja
2008	Yttergryta, PL062	Statoil Petroleum Total E&P Norge Petoro AS Eni Norge
2008	Prenova polja Troll, PL054, PL085, PL085C	Petoro AS Statoil Petroleum Norske Shell Total E&P Norge ConocoPhillips
2009	Osellar, PL274	DONG E&P Norge Bayerngas Norge Noreco Norway
2010	Trym, PL147	Bayerngas Norge DONG E&P Norge
2010	Gudrun, PL025	Statoil Petroleum GDF SUEZ E&P Norge

⁽⁴⁰⁾ Zadeva IV/M.4545 – STATOIL/HYDRO, odstavek 16 (glej opombo 18 zgoraj).

⁽⁴¹⁾ Ker se na poljih v norveškem epikontinentalnem pasu nahajata tako nafta kot tudi plin, preglednica v tem oddelku 6.3 vključuje polja, na katerih se proizvaja predvsem plin. Polja, na katerih se proizvaja predvsem nafta, so navedena v oddelku 6.2 zgoraj.

Leto	Opis (ime polja in dovoljenje)	Družba imetnica dovoljenja
2010	Marulk, PL122	Statoil Petroleum DONG E&P Norge Eni Norge
2010	Gaupe, PL292	BG Norge Lundin Norway
2011	Valemon, PL050, PL050B, PL050C, PL050D, PL193B, PL193D	Statoil Petroleum Petoro AS Centrica Resources Norge Enterprise Oil Norge
2011	Visund, Sør, PL120	Statoil Petroleum Petoro AS ConocoPhillips Total E&P Norge
2012	Podmorska kompresijska naprava Åsgard	Petoro AS Statoil Petroleum Eni Norge Total E&P Norge ExxonMobil E&P Norway
2011	Atla, PL102C	Total E&P Norge Petoro AS Centrica Resources Norge Det norske oljesel- skap
2012	Martin Linge, PL040, PL043	Total E&P Norge Petoro AS Statoil Petroleum

(60) V obdobju 2008–2012 so bili za proizvodnjo plina sprejeti načrti za razvoj in delovanje, ki vključujejo skupaj 14 družb. Načrti za razvoj in delovanje, ki vključujejo tri nove udeležence, so bili sprejeti v obdobju 2009–2011 ⁽⁴²⁾. Več kot 25 družb v norveškem epikontinentalnem pasu izvaža plin v države EGP ⁽⁴³⁾.

(61) Proizvodnja plina na Norveškem je leta 2011 znašala 101,4 milijarde kubičnih metrov, kar predstavlja 3,1 % svetovne proizvodnje ⁽⁴⁴⁾. Več kot 95 % proizvodnje v norveškem epikontinentalnem pasu se izvaža v države EGP, in sicer prek plinovodov do šestih pristajalnih terminalov v štirih državah (Združenem kraljestvu, Nemčiji, Belgiji in Franciji) ⁽⁴⁵⁾. Približno 1,4 milijarde kubičnih metrov (manj kot 2 %) plina, proizvedenega v norveškem epikontinentalnem pasu, je bilo porabljenega na domačem trgu na Norveškem.

⁽⁴²⁾ Glej dopis norveške vlade, ki je bil Nadzornemu organu predložen 15. februarja 2013 (ev. št. 663313, str. 28).

⁽⁴³⁾ Glej priglasitev norveške vlade, ki je bila Nadzornemu organu predložena 5. novembra 2012 (ev. št. 652027, str. 30).

⁽⁴⁴⁾ Glej statistične podatke BP, str. 22.

⁽⁴⁵⁾ Kraji s sprejemnimi terminali: Dornum, Dunkerque, Easington, Emden, St Fergus in Zeebrugge (<http://www.gassco.no/wps/wcm/connect/Gassco-NO/Gassco/Home/norsk-gass/Transportsystemet>).

(62) Na področju proizvodnje plina v norveškem epikontinentalnem pasu so dejavne številne neodvisne družbe. Poleg tega se kot imetnice dovoljenj sprejemajo nove družbe. Pet največjih družb za proizvodnjo plina v norveškem epikontinentalnem pasu glede na letno raven proizvodnje vključuje: Petoro, Statoil, Exxon Mobil, Total in Shell. Statoil je največja družba za proizvodnjo plina v norveškem epikontinentalnem pasu. Skupni delež skupne proizvodnje plina treh največjih družb za proizvodnjo plina v norveškem epikontinentalnem pasu ne presega 50 % ⁽⁴⁶⁾.

(63) Države članice EU porabijo približno 500 milijard kubičnih metrov plina na leto. Po podatkih družbe Eurogas ⁽⁴⁷⁾ je leta 2011 oskrba s plinom iz držav članic EU znašala 33 % skupne neto oskrbe, sledile pa so ji Rusija (24 %), Norveška (19 %) ⁽⁴⁸⁾ in Alžirija (9 %), pri čemer se je plin dobavljal po plinovodih in kot UZP. Preostalih 15 % so prispevali drugi viri iz različnih delov sveta.

(64) Vsi imetniki dovoljenj v norveškem epikontinentalnem pasu so odgovorni za prodajo lastnega plina. Družbe proizvajalke v norveškem epikontinentalnem pasu so s kupci iz številnih držav članic EU sklenile sporazume o prodaji plina. Leta 2011 je bil delež skupne porabe plina, uvoženega iz Norveške, v posameznih šestih državah članicah EU, ki večino plina uvažajo iz norveškega epikontinentalnega pasu, naslednji ⁽⁴⁹⁾:

Država EGP	Delež porabe plina, uvoženega iz Norveške
Združeno kraljestvo	35 %
Nemčija	32 %
Belgija	34 %
Nizozemska	24 %
Francija	26 %
Italija	14 %

Nacionalna poraba plina v državah EGP – IHS CERA.

⁽⁴⁶⁾ Glej dopis norveške vlade, ki je bil Nadzornemu organu predložen 15. februarja 2013 (ev. št. 663313, str. 28).

⁽⁴⁷⁾ Glej statistično poročilo družbe Eurogas za leto 2012, str. 1 (http://www.eurogas.org/uploaded/Statistical%20Report%202012_final_211112.pdf).

⁽⁴⁸⁾ Na podlagi informacij, ki jih je norveška vlada predložila Nadzornemu organu, se zdi, da je delež morda nekoliko večji. Vendar to v tem primeru ne vpliva na izid Odločbe.

⁽⁴⁹⁾ Statistični podatki o izvozu norveškega zemeljskega plina v države EGP temeljijo na narodnosti družbe, ki je kupila plin.

- (65) Družba Statoil je takoj za družbo Gazprom druga največja dobaviteljica plina državam EGP, pri čemer njena prodaja pokriva približno 20 % ⁽⁵⁰⁾ skupne porabe v državah EGP. Kot je razvidno iz zgornje preglednice, se dobavitelji iz norveškega epikontinentalnega pasu v najpomembnejših državah EGP, katerim se dobavlja plin iz Norveške, srečujejo s konkurenco dobaviteljev, ki pridobivajo plin z drugih geografskih območij. Tako imajo kupci na ravni veleprodaje v teh državah EGP poleg plina iz norveškega epikontinentalnega pasu na voljo druge vire oskrbe. To je mogoče nadalje prikazati s statističnimi podatki, ki jih je zbrala družba Eurogas (preglednica spodaj) in ki kažejo, da so se države članice EU razen s plinom z Norveške oskrbovale s plinom iz domače proizvodnje, Rusije, Alžirije, Katarja in drugih virov:

OSKRBA Z ZEMELJSKIM PLINOM V DRŽAVAH ČLANICAH EUROGAS IN EU LETA 2011 ⁽¹⁾

TWh	Domača proizvodnja	Rusija	Norveška	Alžirija	Katar	Drugi viri (*)	Spremembe zalog (**)	Druge izravnave	Skupna neto oskrba	Sprememba v % 2011/2010
Avstrija	18,8	59,8	14,5	0,0	0,0	29,4	- 22,1	- 4,9	95,6	- 6 %
Belgija	0,0	3,4	82,4	0,0	30,8	66,9	- 0,2	0,0	183,3	- 15 %
Bolgarija	4,2	29,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	- 1,4	32,3	11 %
Češka	1,4	63,3	12,2	0,0	0,0	23,2	- 10,0	- 4,6	85,5	- 10 %
Danska	81,7	0,0	0,0	0,0	0,0	- 31,9	- 1,8	- 7,4	40,6	- 18 %
Estonija	0,0	6,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6,5	- 10 %
Finska	0,0	43,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	43,4	- 12 %
Francija	6,5	72,6	182,9	66,7	37,4	135,0	- 22,4	- 1,5	477,2	- 13 %
Nemčija	137,3	336,9	303,1	0,0	0,0	110,2	- 22,8	0,0	864,7	- 11 %
Grčija	0,0	30,3	0,0	8,7	1,9	10,5	- 0,1	- 0,1	51,2	23 %
Madžarska	32,5	72,6	0,0	0,0	0,0	5,6	14,0	- 0,6	124,2	- 6 %
Irska	2,1	0,0	0,0	0,0	0,0	51,1	0,0	0,0	53,2	- 12 %
Italija	88,5	247,1	38,6	242,8	65,7	149,0	- 8,2	0,9	824,4	- 6 %
Latvija	0,0	16,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	16,2	- 13 %
Litva	0,0	57,0	0,0	0,0	0,0	- 21,9	- 0,1	0,0	35,0	9 %
Luksemburg	0,0	3,2	6,9	0,0	0,0	3,2	0,0	0,0	13,4	- 13 %
Nizozemska	746,7	44,0	129,0	0,9	3,7	- 481,6	0,0	15,8	458,3	- 10 %
Poljska	47,6	102,7	0,0	0,0	0,0	17,4	- 8,4	- 1,4	157,9	2 %
Portugalska	0,0	0,0	0,0	21,6	0,0	36,9	0,0	0,0	58,5	0 %

⁽⁵⁰⁾ Ta obseg prodaje vključuje prodajo družbe Statoil v imenu družbe Petoro/SDFI.

TWh	Domača proizvodnja	Rusija	Norveška	Alžirija	Katar	Drugi viri (*)	Spremembe zalog (**)	Druge izravnave	Skupna neto oskrba	Sprememba v % 2011/2010
Romunija	117,0	34,2	0,0	0,0	0,0	0,0	– 0,4	0,0	150,8	3 %
Slovaška	1,0	62,4	0,0	0,0	0,0	– 5,7	0,2	– 0,1	57,7	– 3 %
Slovenija	0,0	5,3	0,0	2,6	0,0	0,9	– 0,1	0,1	8,8	– 16 %
Španija	1,9	0,0	13,9	147,4	51,5	160,4	– 4,5	1,6	372,2	– 7 %
Švedska	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	14,9	0,0	0,0	14,9	– 20 %
Združeno kraljestvo	526,7	0,0	244,2	2,6	230,6	– 76,7	– 22,6	– 0,1	904,7	– 17 %
EU	1 813,9	1 290,1	1 027,7	493,3	421,6	196,8	– 109,2	– 3,7	5 130,5	– 10 %
Sprememba deleža 2011/2010	– 11 %	2 %	– 3 %	– 8 %	21 %	– 45 %	– 199 %	– 78 %	– 10 %	
Švica	0,0	7,6	7,3	0,0	0,0	19,6	0,0	0,0	34,5	– 10 %
Turčija	8,1	270,3	0,0	44,2	0,0	144,7	0,0	2,4	469,7	18 %

(¹) Ta preglednica je iz statističnega poročila družbe Eurogas za leto 2012, str. 6.

Enote: teravatna ura (bruto kalorična vrednost).

Opomba: številke so najboljše ocene, ki so bile na voljo v času objave.

(*) Vključno z neto izvozom.

(**) (–) injekcija/(+) odtegnitev.

(66) Države članice EU z največjim deležem plina iz Norveške imajo na voljo alternativne vire oskrbe. Nekateri od teh alternativnih virov so:

— V Združenem kraljestvu, kjer plin iz norveškega epikontinentalnega pasu predstavlja približno 35 %, je prisotna znatna domača proizvodnja plina (čeprav se od leta 2000 zmanjšuje) (⁵¹). Uvoz UZP v Združeno kraljestvo se je v zadnjih nekaj letih močno povečal (⁵²).

— V Belgiji, kjer plin iz norveškega epikontinentalnega pasu predstavlja približno 34 %, je UZP ponovno uplinjen na terminalu Zeebrugge in je zamenljiv s plinom, dobavljenim po plinovodih.

— V Nemčiji, kjer plin iz norveškega epikontinentalnega pasu predstavlja približno 32 %, plinovoda Severni tok iz Rusije, ki sta začela delovati leta 2011 in leta 2012, zagotavljata nov vir oskrbe s plinom iz Rusije. Norveška vlada meni, da se bo zaradi otvoritve teh plinovodov najverjetneje povečala konkurenca med norveškim in ruskim plinom, saj se s tem poveča raznolikost oskrbe Evrope.

(67) Kupci na veleprodajni ravni morajo spoštovati svoje obveznosti „vzemi ali plačaj“ v okviru ustreznih dolgoročnih prodajnih pogodb z norveškimi dobavitelji plina. Ko so te obveznosti izpolnjene, lahko kupci na veleprodajni ravni preidejo na alternativne vire oskrbe, kot sta plin, dobavljen po plinovodih, in UZP na promptnem trgu, ali pa lahko povečajo količino plina v okviru dolgoročnih pogodb z drugimi dobavitelji. Novejša prodajna pogodba se običajno sklenejo za krajši čas. Kot je navedla norveška vlada, postaja promptni trg pomembnejši, ker je na voljših v Združenem kraljestvu in na evropski celine vedno bolj prisoten UZP. Poleg tega se je zmogljivost za ponovno uplinjenje v EU v zadnjih petih letih več kot

(⁵¹) Publikacija o energetskih statističnih podatkih Združenega kraljestva za leto 2012 (Digest of UK energy statistics (DUKES) 2012), Ministrstvo za energiko in podnebne spremembe, Poglavje 4, Zemeljski plin (https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/65800/5954-dukes-2012-chapter-4-gas.pdf), str. 95.

(⁵²) DUKES (glej opombo 50), str. 95.

podvojila. Leta 2011 je bilo 25 % neto uvoza plina v EU dobavljenega v obliki UZP, pri čemer je ta delež razdeljen med naslednje države članice EU:

OSKRBA Z UZP V DRŽAVAH ČLANICAH EUROGAS IN EU
LETA 2011 ⁽¹⁾

TWh	UZP Neto uvoz	Sprememba v % 2011/2010
Belgija	49,8	– 19 %
Francija	163,9	5 %
Grčija	13,5	5 %
Italija	94,2	– 2 %
Nizozemska	9,5	
Portugalska	34,7	7 %
Španija	257,2	– 18 %
Združeno kraljestvo	270,7	33 %
EU	893,5	2 %
Turčija	68,9	– 21 %

⁽¹⁾ Ta preglednica je iz statističnega poročila družbe Eurogas za leto 2012, str. 7.

Enote: teravatne ure (bruto kalorična vrednost).

- (68) Konkurenčni pritisk na trgu zemeljskega plina izhaja tudi iz razpoložljivosti alternativnih proizvodov (na primer premoga ali obnovljivih virov).
- (69) Vsi glavni plinovodi za transport plina iz norveškega epikontinentalnega pasu do evropske celine in Združenega kraljestva so v lasti družbe Gassled ⁽⁵³⁾. Dostop do pridobivalnega plinovodnega omrežja upravlja družba Gassco AS, ki je v celoti v lasti države Norveške. Družba Gassco AS nima v lasti nobenih delnic ali zmogljivosti pridobivalnega plinovodnega omrežja in pri dodeljevanju brezplačnega dostopa do zmogljivosti ravna neodvisno. Transportni sistem plina je nevtralen za vse akterje, ki potrebujejo transport zemeljskega plina. Družbe proizvajalke in upravičeni uporabniki imajo pravico do dostopa do sistema pod nediskriminacijskimi, objektivnimi in preglednimi pogoji. Uporabniki imajo na podlagi svojih potreb glede transporta plina dostop do zmogljivosti sistema ⁽⁵⁴⁾. Tako lahko obstoječi in novi upravljavci za plin v norveškem epikontinentalnem pasu pridobijo dostop do pridobivalnega plinovodnega omrežja ter lahko oskrbujejo stranke s plinom, pri čemer konkurirajo drugim družbam v norveškem epikontinentalnem pasu.

⁽⁵³⁾ Gassled je neregistrirano skupno podjetje, ki ga ureja norveška zakonodaja. Vsak od lastnikov družbe Gassled v skladu s svojo pravico udeležbe razpolaga z nedeljenim deležem vseh pravic in dolžnosti skupne družbe (glej prigrasitev norveške vlade, ki je bila Nadzornemu organu predložena 5. novembra 2012 (ev. št. 652027, str. 7–8)).

⁽⁵⁴⁾ Glej belo knjigo *An industry for the future – Norway's petroleum activities* (poročilo za Storting, Meld. St. 28 (2010–2011), str. 68).

- (70) Ob upoštevanju zgoraj navedenega Nadzorni organ meni, da nič ne kaže na to, da delovanje sektorja ni tržno usmerjeno, ter da je zato proizvodnja zemeljskega plina v norveškem epikontinentalnem pasu neposredno izpostavljena konkurenci v smislu Direktive 2004/17/ES.

III. SKLEP

- (71) Nadzorni organ meni, da so naslednje dejavnosti na Norveškem in zlasti v norveškem epikontinentalnem pasu neposredno izpostavljene konkurenci v smislu člena 30(1) Direktive 2004/17/ES:

- (a) iskanje surove nafte in zemeljskega plina;
- (b) proizvodnja surove nafte in
- (c) proizvodnja zemeljskega plina.

- (72) Ker se šteje, da je pogoj neomejenega dostopa do trga izpolnjen, se Direktiva 2004/17/ES ne bi smela uporabljati, kadar naročniki oddajajo naročila z namenom, da se omogoči izvajanje storitev iz točk (a), (b) in (c) odstavkov 2 in 71 te odločbe na Norveškem in zlasti v norveškem epikontinentalnem pasu.

- (73) Ta odločba temelji na pravni podlagi in dejanskem stanju marca 2013, kakor so razvidne iz informacij, ki jih je predložila norveška vlada. Odločba se lahko ponovno preuči, če bi pomembne spremembe pravne podlage ali dejanskega stanja pomenile, da pogoji za uporabo člena 30(1) Direktive 2004/17/ES niso več izpolnjeni –

SPREJEL NASLEDNJO ODLOČBO:

Člen 1

Akt iz točke 4 Priloge XVI k Sporazumu o Evropskem gospodarskem prostoru, ki določa postopke za oddajo javnih naročil v sektorju gospodarskih javnih služb (Direktiva 2004/17/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 31. marca 2004 o usklajevanju postopkov za oddajo javnih naročil naročnikov v vodnem, energetske in transportnem sektorju ter sektorju poštne storitve), se ne uporablja za naročila, ki jih naročniki oddajo z namenom, da se omogoči izvajanje naslednjih storitev na Norveškem in zlasti v norveškem epikontinentalnem pasu:

- (a) iskanje surove nafte in zemeljskega plina;
- (b) proizvodnja surove nafte in
- (c) proizvodnja zemeljskega plina.

Člen 2

Ta odločba je naslovljena na Kraljevino Norveško.

V Bruslju, 30. aprila 2013

Za Nadzorni organ Efte

Sverrir Haukur GUNNLAUGSSON

Član kolegija

Markus SCHNEIDER

Vršilec dolžnosti direktorja
